

Werkconferentie 'Wmo Basispakket'
10 juni 2009

Inleiding actuele stand van zaken

Feitelijk overzicht	2
1. Van Basispakket Ouderen naar een Wmo Basispakket	
2. Wat zit nu in dat Basispakket Wmo?	
3. Voor wie zijn deze voorzieningen beschikbaar?	
4. Kosten voor de gebruikers	
5. Financiering	
Wat vindt de Wmo klankbordgroep van het Wmo Basispakket?	4
1. Verbreding van groot belang	
2. Geen aanvullende financiering: niet reëel	
3. Betere informatie aan Amsterdammers	
4. Niet aanbod maar vraag centraal	
5. Concrete aanpak nodig om mensen te bereiken	
6. Voortdurend moderniseren nodig	
7. Kwaliteitstoetsing van het aanbod nodig	
Actuele ontwikkeling	6
Wat kunnen stadsdeelgroepen doen?	7

Dames en heren,

Vanmiddag wil ik u informeren over de actuele stand van zaken m.b.t. het Wmo Basispakket, over wat de stedelijke Wmo klankbordgroep hiervan vindt en wat u in uw stadsdeel hieraan kunt doen.

Voordat ik met mijn verhaal begin wil ik u zeggen hoe ik hier sta.

Wmo klankbordgroep en werkgroepen

Ik maak deel uit van de Wmo klankbordgroep; deze groep heeft verschillende werkgroepen die op deelonderwerpen vanuit cliëntperspectief de centrale stad bij de ambtelijke voorbereiding en uitvoering van het beleid bestoken met hun commentaar.

Dit zijn de werkgroepen: Vervoer, Loketten, Welzijn en Hulpmiddelen.

Ook spreken wij soms in bij de raadscommissie zorg als de onderwerpen hier op de agenda staan.

Vandaag willen wij vooral in de workshops met u van gedachten wisselen over uw en onze ervaringen en de vraag daarbij is:

- **Hoe kunnen wij tijdig en effectief invloed uitoefenen op het beleid van stad en stadsdelen?**

Ook na vandaag zouden wij graag deze uitwisseling van gedachten en ervaringen met u voortzetten. Graag horen wij vandaag, via het formuliertje dat u gekregen heeft, wat uw wensen hierbij zijn. Als een van de middelen staat ons daarbij de ontwikkeling van een gezamenlijke website van Wmo Adviesraden voor ogen.

Deze inleiding ziet er als volgt uit:

- Eerst wil ik in het kort een feitelijk overzicht geven van de inhoud en voorwaarden van het Wmo Basispakket.
- Daarna wil ik laten weten wat wij als Wmo klankbordgroep van dit Wmo Basispakket vinden.
- Tenslotte leg ik u een aantal punten voor over wat groepen op stadsdeelniveau kunnen doen.

Feitelijk overzicht

1. Van Basispakket Ouderen naar een Wmo Basispakket

Sinds 2002 bestaat in alle stadsdelen het Basispakket voor Ouderen.

Het college van Ben W heeft in het bestuursakkoord 2006-2010 als doel geformuleerd: "wij willen dat dit pakket ook voor andere burgers beschikbaar komt".

Het gaat om:

- OGGZ cliënten
- mensen met verstandelijke beperkingen
- mensen met lichamelijke beperkingen

80% van dit Basispakket moet in de hele stad op dezelfde wijze beschikbaar zijn.

Paraplu notitie

In de zogenaamde "Paraplu-notitie" hebben Centrale stad en stadsdelen de inhoud en voorwaarden beschreven.

Rapport 80 + 20 = meer dan 100

De gemeente heeft nog een ander belangrijk rapport het licht doen zien: het "80+20 = meer dan 100" rapport, waarin wordt aangegeven wat in ieder geval stadsbreed voor alle Amsterdammers beschikbaar moet zijn: dit zijn 80 % van de hulp- en dienstverlening. De 20% kan specifiek per stadsdeel worden in gevuld.

De uitwerking van het 20% gedeelte op stadsdeelniveau

Het uitvoeringsprogramma hiervan wordt in de stadsdelen gemaakt.

Van het Stadsdeel mag verwacht worden dat dit programma voorgelegd wordt voor advies aan de groepen die zich bezig houden met de Wmo.

De gemeente heeft nu het grootste deel van het Wmo Basispakket herijkt, namelijk:

1. maaltijdvoorzieningen
2. thuisadministratie
3. cliëntondersteuning
4. sociale alarmering

Overigens vormt sociale alarmering in dit aanbod een uitzondering: deze individueel gerichte welzijnsdienst is de enige die onder verantwoordelijkheid van de centrale stad valt.

Herijking

Dat herijken ging erom dat:

- het aanbod in alle stadsdelen minimaal voldoet aan stedelijke afspraken over inhoud, kwaliteit en toegang van de voorzieningen;
- het beschikbaar komt voor alle Amsterdammers die het nodig hebben.

En nu is het moment gekomen dat de **financiële verantwoordelijkheid voor de uitvoering** volledig bij de stadsdelen terecht is gekomen.

2. Wat zit nu in dat Basispakket Wmo?

Het gaat nu om de individueel gerichte welzijnsdiensten, zoals:

- o maaltijdvoorzieningen
- o thuisadministratie
- o cliëntondersteuning
- o sociale alarmering
- o klussenhulp
- o boodschappenservice
- o telefooncirkels

De eerste vier voorzieningen zijn nu grotendeels herijkt. Zoals u weet zijn dat ook de onderwerpen die wij vandaag in de workshops bespreken. De collectieve welzijnsdiensten zijn uit het Basispakket gehaald, maar zullen ook de komende tijd worden herijkt.

- o Bijvoorbeeld welzijnsactiviteiten: eenmalige, kortlopende en langlopende activiteiten. Hieronder vallen: sociaal-culturele activiteiten, clubs voor vrijetijdsbesteding, ontmoetingsruimte, cursussen, bewegingsactiviteiten.

3. Voor wie zijn deze voorzieningen beschikbaar?

Ze moeten beschikbaar zijn voor alle mensen met een beperking, voor iedere Amsterdammer die het nodig heeft.

Nu is de gemeente bang dat het aanbod terecht komt bij mensen die het niet echt nodig hebben. Daarom wordt er een onderscheid gemaakt tussen kortdurend en langerdurend aanbod.

Kortdurend aanbod:

Dit kortdurende aanbod is voor iedereen met een beperking vrij toegankelijk. Per voorziening wordt vastgesteld wat onder kortdurend wordt verstaan.

Vervolgaanbod:

In elk geval kan gebruik gemaakt worden van het Basispakket door iedereen die:

- o 75 jaar of ouder is,
- o aanspraak kan maken op een van de voorzieningen uit de Verordening maatschappelijke ondersteuning, bijvoorbeeld: kleine woonaanpassingen, of beschermd en begeleid vervoer.
- o aanspraak kan maken op een van de AWBZ-voorzieningen; bijvoorbeeld een indicatie voor een verzorgings- of verpleeghuis.

Keuzevrijheid:

Bewoners van het ene stadsdeel kunnen ook gebruik maken van diensten uit het Basispakket buiten het eigen stadsdeel (bij een andere aanbieder)

Mensen voor wie deze criteria niet gelden:

Met mensen die niet voldoen aan de criteria die ik u zo net noemde en bij wie duidelijk is dat het kortdurende aanbod niet voldoende is, wordt een gesprek gevoerd. Doel van dit gesprek is helder te maken wat de vraag precies is. Waarom is iemand niet voldoende met het kortdurende aanbod geholpen, wat is de 'vraag achter de vraag' en hoe kan dan wel in de benodigde ondersteuning voorzien worden.

Deze vraagverheldering wordt uitgevoerd door de Loketten Zorg en Samenleven en door de instellingen voor Maatschappelijke dienstverlening.

Onderzoek naar persoonsgebonden budget of voucher:

Onderzocht wordt of mensen nog andere aanbieders kunnen zoeken met behulp van een persoonsgebonden budget of een voucher.

4. Kosten voor de gebruikers

De voorzieningen zijn gratis, ook is er geen inkomenstoets.

Wel moet worden betaald voor algemeen gebruikelijke kosten. Bijvoorbeeld: mensen betalen zelf de ingrediënten van een maaltijd en de materiaalkosten bij de klusdienst.

5. Financiering

Uitgangspunt van gemeente en stadsdelen voor de financiering is budgettaire neutraliteit. Er komen geen extra financiële middelen.

De gemeente denkt meer mensen te kunnen helpen voor hetzelfde budget door middelen efficiënter in te zetten. Of dat haalbaar is valt nog te bezien.

Wat vinden wij als Wmo klankbordgroep van het Wmo Basispakket?

1. Verbreding van het Basispakket van groot belang

Wij vinden het positief dat er nu van een Basispakket Ouderen een Amsterdams Wmo Basispakket beschikbaar komt voor alle Amsterdamse burgers. Op die manier worden mensen in staat gesteld zichzelf in hun dagelijks leven te blijven redden en mee te blijven doen als Amsterdammers in de samenleving.

2. Niet reëel dat er geen aanvullende financiering is

Wij vinden het alleen niet reëel dat er bij uitbreiding van het aantal gebruikers geen financiële middelen bij komen. Dit staat op gespannen voet met de maatschappelijke behoeften van verschillende Amsterdammers, waarin vereenzaming, verlies van regie en extramuralisering belangrijke factoren zijn.

Verbreding van deze voorzieningen naar andere doelgroepen dan alleen ouderen is belangrijk, maar je kunt niet verwachten dat je met hetzelfde geld een veel grotere doelgroep kunt bedienen.

Andere belangrijke ontwikkeling is de bezuiniging op de ondersteunende en activerende begeleiding vanuit de AWBZ. De gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet helemaal duidelijk.

*Een ander verontrustend punt van de laatste tijd is: **de ID banen staan op de tocht: de banen van bijvoorbeeld ouderenconciërges worden opgezegd.***

3. Informatie over het Wmo Basispakket aan Amsterdammers

Wij vinden dat gemeente en stadsdelen zich nog meer moeten inspannen om Amsterdamse burgers als mogelijke gebruikers goed te informeren over de mogelijkheden van dit Wmo Basispakket.

4. Uitgangspunt moet zijn analyse van vragen en behoeften van Amsterdammers

Ook missen wij een conclusie in hoeverre het aanbod voldoende is afgestemd op de vragen en behoeften van de gebruikers. De vraag is of met dit aanbod mensen zich zo zelfstandig mogelijk kunnen redden, of het sociale participatie stimuleert en of het een beroep doet op de eigen kracht van burgers.

Hiervoor zijn voldoende faciliteiten nodig om hen hiertoe in staat te stellen.

5. Concrete aanpak nodig om mensen te bereiken

Herijking van het Basispakket Ouderen naar een Basispakket Wmo vereist een concrete aanpak om de diverse andere doelgroepen te bereiken met een aanbod van dienstverlening dat op hun vraag is toegespitst.

Wij vinden dat dit nu onvoldoende gebeurt. Bij deze doelgroepen gaat het om mensen die vaak niet uit zelf hun vraag stellen.

Wij denken met name aan drie groepen mensen die nu nog niet voldoende worden bereikt:

- mensen met een psychische of psychiatrische beperking;
- mensen in een sociaal isolement
- migranten, met name oudere migranten

Om deze groepen wel te bereiken hebben de uitvoerende instellingen extra financiële middelen, menskracht en expertise nodig. Mensen uit deze groepen moeten gericht persoonlijk worden benaderd.

6. Het Wmo Basispakket moet voortdurend gemoderniseerd worden

Wij vinden de onderdelen van dit Basispakket op zichzelf positief. Maar het lijkt dat vooral dit aanbod centraal staat, terwijl de vragen en behoeften van Amsterdammers centraal zouden moeten staan. Uitgangspunt van het Basispakket moet zijn: flexibel inspelen op vragen en behoeften van burgers.

Jonge en oude Amsterdammers met of zonder ziekte of handicap kunnen ook andere behoeften hebben dan het Basispakket biedt.

Wij pleiten voor *maatwerk* waar mogelijk.

Wij vragen de centrale stad en de stadsdelen rekening te houden met bijzondere noden en flexibel om te gaan met specifieke behoeften van mensen die ziek zijn of een beperking hebben. Dit kan gerealiseerd worden:

- door een 'outreaching' werkwijze;
- door het onderzoeken en verhelderen van de vraag achter de vraag;
- door het onderzoeken van de tevredenheid van de klant.

Wij denken bijvoorbeeld dat er behoefte is aan persoonlijk advies en begeleiding bij het gebruik van de computer en internet.

7. Er is een kwaliteitstoetsing van het aanbod nodig

De gemeente stelt dat 80% van het Basispakket Wmo in de hele stad op dezelfde wijze wordt aangeboden.

Wij vinden het belangrijk dat dit wordt geëvalueerd en dat wij als de cliëntenorganisaties en u als mensen die voor de Wmo in het stadsdeel actief zijn hieraan moeten kunnen bijdragen.

De diensten van het Basispakket Wmo moeten getoetst worden aan de hand van heldere kwalitatieve criteria.

Als bijlage bij onze notitie over het Wmo Basispakket zitten de kwaliteitscriteria die geformuleerd zijn in de 'Wmo handleiding vanuit cliëntperspectief'.

Bij de toetsing van de kwaliteit moet in kaart worden gebracht welke werkwijze de aanbieders hanteren.

Het gaat erom of deze werkwijze ertoe leidt dat verschillende doelgroepen Amsterdammers in moeilijke, soms kwetsbare omstandigheden worden bereikt en of zij de voor hen adequate ondersteuning krijgen.

- - -

Wat is de situatie nu m.b.t. de voortgang van het Wmo Basispakket?

- De wethouder van de centrale stad zegt: de uitvoering / financiering van het Wmo Basispakket is nu de volledige verantwoordelijkheid van de stadsdelen.
- Vervolgens zeggen de stadsdelen tegen de uitvoerende instellingen, bijv. instellingen Maatschappelijke dienstverlening: kom maar met cijfers hoe groot de toestroom van klanten is.
- Op die manier schuift de een na de ander de verantwoordelijkheid af.
- Het ontbreekt de instellingen aan voldoende middelen, menskracht en expertise om in een outreachende werkwijze op zoek te gaan naar mensen die zelf hun vraag niet stellen.
- Het is nu aan de stadsdelen om aan de instellingen voldoende middelen te geven, zodat zij naar de plaatsen kunnen gaan waar deze mensen te vinden zijn.
- Maar de stadsdelen zullen de instellingen geen extra middelen bieden als die niet dringend met hun vuist op tafel slaan en duidelijk maken wat welke middelen zij nodig hebben en waarvoor.
- En als de stadsdelen deze middelen niet hebben moeten zij aankloppen bij de centrale stad.
- Maar nu is het aan ons als cliëntenorganisaties om meer financiële middelen voor het Wmo Basispakket bij de stadsdelen te bepleiten.

- - -

Wat kunnen stadsdeelgroepen zoals Wmo-podia en OuderenAdviesRaden doen?

1. Zoek op de begroting van het stadsdeel uit hoeveel geld naar de verschillende onderdelen van het Wmo Basispakket gaat, en wat daarvoor wordt gedaan.
2. Voor u en voor ons is het van het grootste belang te onderzoeken wat er leeft onder bewoners en met welke vragen zij zitten. Zoek de mensen op die minder goed hun mening en hun vraag onder woorden kunnen brengen.
3. Zoek uit welke deelraadsleden houden zich met de Wmo bezig en wat vinden zij van het Wmo Basispakket, en de onderdelen ervan.
4. Ga bij het stadsdeel op zoek: welke stukken zijn verschenen over het Wmo Basispakket, of over de onderdelen cliëntondersteuning, thuisadministratie, maaltijdvoorziening en sociale alarmering, en bij welke ambtenaar je moet zijn.
5. Organiseer een kennismakingsgesprek met de uitvoerende instelling, bijvoorbeeld de Maatschappelijke dienstverlening of MEE en leg aan hen je standpunten en vragen voor. Zoek uit hoe hun werkwijze is en tegen welke grenzen zij oplopen bij de uitvoering.
6. Zoek uit hoe en op basis van welke criteria het stadsdeel opdracht aan de Maatschappelijke dienstverlening of Mee instellingen geeft. Via meerjaren contract, via aanbesteding?
7. Stel aan het stadsdeel de eis om de gegevens uit registratie van aantallen klanten door de instellingen ook voor stadsdeelgroepen beschikbaar komen.
8. Maak een kort A4 met de belangrijkste opmerkingen en argumenten.
9. Ga het gesprek aan met deelraadsleden en zoek uit wat de verschillende partijen vinden.
10. Maak een schriftelijk advies op basis van alle verzamelde informatie, zet dit op de agenda van de stadsdeelraad en spreek in bij de vergadering van de deelraad.

Graag willen wij vandaag verder in de workshops en ook na vandaag over deze en andere punten met u van gedachten wisselen.

Jan Groen,
vice-voorzitter van de
stedelijke Wmo-klankbordgroep

P.S.

Van deze inleiding is ook de samenvattende diapresentatie beschikbaar.

Deze kunt u vinden op: www.cosbo.nl/basispakket/#conferentie